

Arbetslivskommissionen för rehabilitering och stärkandet av delaktighet, lägesbild 2024

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

ANTALET EXAMINA

Yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård (YE): 213 st.
Specialyrkesexamen i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster (SYE): 345 st.
Yrkesexamen i mentalhälsoarbete och underhåll (SYE): 279 st.
Yrkesexamen inom funktionshinderområdet (YE): 105 st.
Specialyrkesexamen i äldreomsorg (SYE): 399 st.

ANTAL EXAMENSDELAR

YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 891 st.
SYE i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster: 1 362 st.
SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 1 326 st.
YE inom funktionshinderområdet: 465 st.
SYE i äldreomsorg: 1 527 st.

**Lokala
examensdelar:**
6 st.

YE I MENTALHÄLSOARBETE OCH MISSBRUKARVÅRD

Inget kompetensområde, ingen examensbenämning
Uppgift saknas 213 st.

SYE I REHABILITERINGS-, STÖD- OCH HANDLEDNINGSTJÄNSTER

Kompetensområdet för handledning i
synrehabilitering 6 st.
Kompetensområdet för arbetslivsträning 255 st.
Kompetensområdet för funktionshinderområdet och särskilt stöd 81 st.
Uppgift saknas 1–4 st.

SYE I MENTALHÄLSOARBETE OCH MISSBRUKARVÅRD

Inget kompetensområde, ingen examensbenämning
Uppgift saknas 279 st.

YE INOM FUNKTIONSHINDEROMRÅDET

Kompetensområdet för personlig assistans 18 st.
Kompetensområdet för arbete med personer med intellektuell
funktionsnedsättning 87 st.

SYE I ÄLDREOMSORG

Kompetensområdet för vård i livets slutskede 153 st.
Kompetensområdet för handledning av äldre 12 st.
Kompetensområdet för servicehandledning för äldre 36 st.
Kompetensområdet för stöd till personer med minnesstörning
eller minnessjukdom 192 st.
Uppgift saknas 9 st.

STUDIERNAS MÅL (ENLIGT EXAMENSDEL) HELA EXAMEN ELLER EXAMENSDEL/EXAMENSDELAR

YE I MENTALHÄLSOARBETE OCH MISSBRUKARVÅRD

hel examen examensdel/delar
861 st. 30 st.

SYE I REHABILITERINGS-, STÖD- OCH HANDLEDNINGSTJÄNSTER

hel examen examensdel/delar
1 269 st. 93 st.

SYE I MENTALHÄLSOARBETE OCH MISSBRUKARVÅRD

hel examen examensdel/
1 284 st. delar 42 st.

YE INOM FUNKTIONSHINDEROMRÅDET

hel examen examensdel/delar
432 st. 33 st.

SYE I ÄLDREOMSORG

hel examen examensdel/d
1 245 st. elar 282 st.

ANTALET AVLAGDA EXAMINA, EXAMENSDELAR OCH KOMPETENSOMRÅDEN

Reflektioner

Antal avlagda examina

- Antalet prestationer i SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård har ökat sedan 2023 (+48 examina).
- Antalet prestationer i SYE i äldreomsorg har ökat sedan 2023 (+101 examina, +34 %).
- Antalet prestationer i YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård har ökat sedan 2023 (+27 examina). Prestationsmängderna håller på att öka.
- Antalet prestationer i YE inom funktionshinderområdet har ökat något med 105 st. (+5 st.).
- Antalet SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster har minskat (-41 st.).

Antal avlagda examensdelar

- Antalet prestationer i SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård har minskat något sedan 2023 (-33 examina).
- Antalet avlagda examensdelar i SYE i äldreomsorg har ökat sedan 2023 (+216 examensdelar, +14 %).
- Antalet avlagda examensdelar i yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård har ökat sedan 2023 (+107 examensdelar).

Antal avlagda kompetensområden

Specialyrkesexamen i äldreomsorg

- Kompetensområdet för stöd till personer med minnesstörning eller minnessjukdom är 192 st. Kompetensområdet för vård i livets slutskede är 153 st. Kompetensområdet för servicehandledning för äldre är 36 st. Kompetensområdet för handledning av äldre är 12 st.

Antal avlagda kompetensområden

YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård

- Mentalhälsoarbete och missbrukarvård bland äldre: 3 st.
 - Mentalhälsoarbete och missbrukarvård bland barn och unga: 3 st.
 - Digital interaktion: 63 st.
 - Verksamhet i en utvidgad gemenskap: 90 st.
 - Verksamhet i när- och närstående nätverk: 216 st.
 - Användning av metoder i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 216 st.
 - Yrkesmässig verksamhet i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 225 st.
- YE inom funktionshinderområdet:
- Liten tillväxt. Tyngdpunkten ligger fortfarande på kompetensområdet för arbete med personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Övriga reflektioner

- Det kan tolkas finnas ett behov av SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård utifrån det ökade antalet avlagda examina.
- SYE i äldreomsorg har visat sig motsvara behoven i arbetslivet, och det totala antalet examina och examensdelar har ökat tydligt. Särskilt många examensdelar med anknytning till vård i livets slutskede och minnessjukdomar har avlagts. Handledning av äldre är ett nytt kompetensområde som ännu söker sin plats.
- YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård behövs utifrån antalet avlagda examina.
- SYE för rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster behövs i arbetslivet.

Arbetslivskommissionen för rehabilitering och stärkandet av delaktighet, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA

ANORDNARTILLSTÅND

YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 33 st.
Specialyrkesexamen i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster: 34 st.
SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 29 st.

AKTIVA ANORDNARE

YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 24 st.
Specialyrkesexamen i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster: 29 st.
SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 22 st.

ICKE-AKTIVA ANORDNARE

YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 9 st.
Specialyrkesexamen i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster: 4 st.
SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård: 7 st.

ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion

SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA

Yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård
Finska 207 st.
Svenska 6 st.

SYE i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster:
Finska 345 st.

SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård:
Finska 279 st.

Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer

- SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård:
 - Även om det finns färre genomförare har deras aktivitet ökat.
 - Prestationsspråket är huvudsakligen finska (6 st. på svenska).
 - Utbildningen omfattar hela landet, bl.a. genom möjlighet till distansstudier.
- YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård:
 - Antalet anordnartillstånd har ökat något (+7 st.).
 - Antalet aktiva anordnare har ökat (+7 st.).
 - Prestationsspråket är finska.
 - Utbildningens spridning är heltäckande i och med att distansstudier är möjliga.
- Den geografiska täckningen för YE inom funktionshinderområdet är Mellersta och Södra Finland.
- Den geografiska täckningen för SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster är Mellersta och Södra Finland. Prestationsspråket är huvudsakligen finska.

Arbetslivskommissionen för rehabilitering och stärkandet av delaktighet, lägesbild 2024

ANORDNANDE AV EXAMINA	ANORDNANDE AV EXAMINA Diskussion	
ANORDNARTILLSTÅND YE inom funktionshinderområdet: 40 st. SYE i äldreomsorg: 41 st. AKTIVA ANORDNARE YE inom funktionshinderområdet: 19 st. SYE i äldreomsorg: 35 st. ICKE-AKTIVA ANORDNARE YE inom funktionshinderområdet: 21 st. SYE i äldreomsorg: 6 st.	SPRÅKEN PÅ AVLAGDA EXAMINA YE inom funktionshinderområdet Finska 102 st. Svenska 1–4 st. Specialyrkesexamen i äldreomsorg Finska 393 st. Svenska 6 st.	Språklig och geografisk täckning samt fördelning av prestationer • Anordnartillstånden för specialyrkesexamen i äldreomsorg täcker väl hela Finland med undantag av Norra Finland. • I yrkesexamen inom funktionshinderområdet håller andelen aktiva utbildningsanordnare på att minska. • Anordnartillstånd: Ingen ändring – 1 st. • Examensspråket är huvudsakligen finska. • I allmänhet om det kommer frågor på främmande språk rekommenderas det att man kommunicerar på flytande finska, svenska eller samiska samt vid behov på ett främmande språk. Kommunikation skriftligt, tydligt och begripligt på finska. • Även i dokumentationen av vårdnivåer är kravet en tvåspråkig nivå (finska och svenska).

Arbetslivskommissionen för rehabilitering och stärkandet av delaktighet, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Fördelning av platserna för yrkesprov

YE I MENTALHÄLSOARBETE OCH
MISSBRUKARVÅRD

Arbetsplats 95,19 %

Läroanstalt 0,37 %

Arbetsplats + läroanstalt 2,96 %

Uppgift saknas 1,48 %

SYE I REHABILITERINGS-, STÖD- OCH
HANDLEDNINGSTJÄNSTER

Arbetsplats 96,7 %

Läroanstalt 0,25 %

Arbetsplats + läroanstalt 1,02 %

Uppgift saknas 2,03 %

SYE I MENTALHÄLSOARBETE OCH
MISSBRUKARVÅRD

Arbetsplats 93,89 %

Läroanstalt 0 %

Arbetsplats + läroanstalt 3,91 %

Uppgift saknas 2,2 %

YE INOM FUNKTIONSHINDEROMRÅDET

Arbetsplats 92,54 %

Läroanstalt 1,49 %

Arbetsplats + läroanstalt 0,75 %

Uppgift saknas 5,22 %

SYE I ÄLDREOMSORG

Arbetsplats 87,26 %

Läroanstalt 0,21 %

Arbetsplats + läroanstalt 3,4 %

Uppgift saknas 9,13 %

Reflektioner över fördelningen av prestationsplatser

- Yrkesproven i SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård samt SYE i äldreomsorg utförs nästan helt på arbetsplatserna.
- Yrkesproven i YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård utförs nästan helt på arbetsplatserna.
- Yrkesproven i YE inom funktionshinderområdet utförs i huvudsak på arbetsplatserna.
- Yrkesproven i SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster utförs i huvudsak på arbetsplatserna.

Reflektioner kring yrkesprov som ordnas vid läroanstalter

SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård

- Inga yrkesprov vid läroanstalter.
- I specialyrkesexamen i äldreomsorg har yrkesprov som endast utförs på arbetsplatsen ökat något, liksom också yrkesprov som utförs på arbetsplatsen och läroanstalten.
- Procentuellt har Uppgift saknas minskat betydligt.
- Det ordnas få yrkesprov för yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård vid läroanstalter.
- Ett litet antal yrkesprov inom funktionshinderområdet utförs vid läroanstalter.

Arbetslivskommissionen för rehabilitering och stärkandet av delaktighet, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE Respons		
Responsenkäter (svarsskala 1–5)	Diskussion	
STUDERANDERESPONSENS AVSLUTANDE ENKÄT, YRKESPROV YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård 4,8 SYE i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster 4,8 SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård 4,9 YE inom funktionshinderområdet 4,9 SYE i äldreomsorg 4,9 (nationellt medeltal 4,6) Studeranderespons • SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ligger över det nationella medeltalet. • YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ligger över det nationella medeltalet. • Studeranderesponsen för SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster är på en god nivå. • SYE i äldreomsorg har fortfarande hållits på lika god nivå som tidigare år. • YE inom funktionshinderområdet ligger över det nationella medeltalet.	RESPONS FRÅN ARBETSPLATSHANDLEDAREN YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård 4,3 SYE i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster 4,2 YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård 4,7 YE inom funktionshinderområdet 4,1 SYE i äldreomsorg 4,2 (nationellt medeltal 4,2) Respons från arbetsplatshandledaren • SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ligger över det nationella medeltalet. • YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ligger över det nationella medeltalet. • Responsen från arbetsplatshandledare för SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster ligger på samma nivå som det nationella medeltalet. • I SYE i äldreomsorgen kan man se en liten minskning på en tiondel jämfört med tidigare, men den ligger fortfarande över det nationella medeltalet. • YE inom funktionshinderområdet ligger på god mellannivå.	ARBETSPLATSRESPONS YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård 4,4 SYE i rehabiliterings-, stöd- och handledningstjänster 4,2 YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård 4,5 YE inom funktionshinderområdet 4,4 SYE i äldreomsorg 4,3 (nationellt medeltal 4,2) Arbetsplatsrespons • SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ligger över det nationella medeltalet. • YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ligger över det nationella medeltalet. • Arbetsplatsresponsen för SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster ligger över det nationella medeltalet. • SYE i äldreomsorg har fortfarande hållits på lika god nivå som tidigare år. • YE inom funktionshinderområdet ligger ovanför mellannivå.

Arbetslivskommissionen för rehabilitering och stärkandet av delaktighet, lägesbild 2024

KVALITET PÅ GENOMFÖRANDET AV YRKESPROV OCH BEDÖMNINGEN AV KUNNANDE

Bedömning av kunnande och förverkligande av tvåpartsbedömningen i yrkesinriktade examensdelar

YE I MENTALHÄLSOARBETE OCH MISSBRUKARVÅRD Lärare och representant för arbetslivet (tvåpartsbedömning) 98,1 % Uppgift saknas 1,1 % SYE I REHABILITERINGS-, STÖD- OCH HANDLEDNINGSTJÄNSTER Lärare och representant för arbetslivet (tvåpartsbedömning) 98,2 % Uppgift saknas 0,8 % SYE I MENTALHÄLSOARBETE OCH MISSBRUKARVÅRD Lärare och representant för arbetslivet (tvåpartsbedömning) 98,2 % Uppgift saknas 0,5 % YE INOM FUNKTIONSHINDEROMRÅDET Lärare och representant för arbetslivet (tvåpartsbedömning) 94,8 % Uppgift saknas 0 % SYE I ÄLDREOMSORG Lärare och representant för arbetslivet (tvåpartsbedömning) 96,8 % Uppgift saknas 1,7 %	Reflektion kring förverkligandet av tvåpartsbedömningen • Bedömningen av yrkesprov i SYE i äldreomsorg genomförs nästan helt på tvåpartsbasis. (Uppgift saknas om bedömningen 18 st., 1,57 %) • Bedömningen av yrkesprov i SYE mentalhälsoarbete och missbrukarvård genomförs nästan helt på tvåpartsbasis. • Bedömningen av yrkesprov i YE mentalhälsoarbete och missbrukarvård genomförs nästan helt på tvåpartsbasis. (Uppgift saknas 9 st., 1,1 %) • YE inom funktionshinderområdet genomförs i huvudsak på tvåpartsbasis hos 94,8 %. • Bedömningen av yrkesprov i SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster genomförs på tvåpartsbasis.	Övrigt om bedömningen • Bedömningarna av SYE i äldreomsorg har i några fall gjorts enbart av arbetslivsrepresentanter (6 st.). • I bedömningen av YE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård ingår lärarbedömning (6 st.) och lärar-/arbetstagarbedömning (6 st.). • I bedömningen av YE inom funktionshinderområdet ingår 1 lärare/1 arbetsgivarrepresentant (387 st.). • 1 arbetsgivar-/arbetslivsrepresentant (12 st.) 2 lärare (9 st.). • I SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster ingår en lärare och arbetslivsrepresentant (1 155 st.), två lärare (6 st.), arbetsgivare och arbetslivsrepresentant (3 st.) samt lärare och annan representant för utbildningsanordnaren (18 st.). Dessutom saknas uppgifter (9 st.).
---	--	--

EXAMENSGRUNDERNAS OCH EXAMENSSTRUKTURENS FUNKTION

Reflektioner kring hur examensgrunderna motsvarar arbetslivet, hur de fungerar och om examensstrukturen

Yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård

Responsgrunderna och prestationsmängderna för yrkesexamen i mentalhälsoarbete och missbrukarvård motsvarar det utbildningsbehov som finns i arbetslivet.

SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård

Utifrån antalet avlagda examina och responsen motsvarar examensgrunderna väl utbildningsbehoven i arbetslivet.

Specialyrkesexamen i äldreomsorg

Utifrån antalet avlagda examina och responsen motsvarar examensgrunderna mycket väl utbildningsbehoven i arbetslivet.

YE inom funktionshinderområdet

Utifrån antalet avlagda yrkesexamen inom funktionshinderområdet och responsen motsvarar examensgrunderna behovet av utbildning i arbetslivet.

SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster

Antalet avlagda examina och responsen vittnar om att utbildningen behövs och motsvarar arbetslivet.

Reflektioner kring examensstrukturen

SYE i äldreomsorg:

- De nuvarande examensgrunderna motsvarar mycket väl behoven i dagens arbetsliv.
- Avläggandet av examensdelar har redan ökat och kommer sannolikt att öka även i fortsättningen, eftersom examensstrukturen har ändrats ytterligare genom att en ny examensdel har lagts till.
- Examensdelen: Vaccinering inom närvårdarens ansvarsområde, 15 kp, är ett viktigt tillägg i examenshelheten.
- Enskilda examensdelar lämpar sig väl för arbetslivets fortbildningsbehov.

SYE i mentalhälsoarbete och missbrukarvård:

- Enskilda examensdelar lämpar sig väl för arbetslivets fortbildningsbehov.

YE inom funktionshinderområdet:

- Examensgrunderna motsvarar behoven i arbetslivet.
- De examensdelar som avläggs har ökat och tyder på att examensstrukturen fungerar.

Examensstruktur för SYE i rehabiliterings- stöd- och handledningstjänster motsvarar arbetslivets behov.

KÄLLOR

Bakgrund

Arbetslivskommissionen har utarbetat en lägesbild av kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömning av kunnande i examina inom sitt område.

Till arbetskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017).

Källor som arbetslivskommissionen använder

Arbetslivskommissionen har haft tillgång till Utbildningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi. Kvantitativa uppgifter (anordningstillstånd, prestationsuppgifter och responsuppgifter m.m.) har hämtats i början av 2025, och uppdateringar som lagts upp i Vipunen senare inte har uppdaterats i lägesbilden.

De examina som är i övergångsperioden ingår inte i de kvantitativa uppgifterna. I utbildningsanordnarnas anordnartillstånd bestäms utbildningsanordnarnas aktivitet utifrån om utbildningsanordnaren registrerat examens- eller examensdelsprestationer 2024.

I Vipunens rapportbeskrivning: På grund av datasekretess visas antalen 1–4 som gäller personer som värdet "1–4" och antal större än 4 avrundas till närmaste siffra delbar med 3. Medeltalen beräknas med skyddade tal.

Källmaterialet i lägesbildens reflektioner har varit till exempel arbetslivskommissionens besöksrapporter, eventuella utlåtanden om utkast till examensgrunder, planer för bedömning av kunnande samt eventuella begäran om rättelse gällande bedömning av kunnande som gjorts av studerande. Dessutom har man kunnat komplettera reflektionerna med arbetslivskommissionens medlemmars egna observationer.

Arbetslivskommissionens lägesbilder

Arbetslivskommissionernas webbplats och tidigare års lägesuppgifter och lägesbilder finns på Utbildningsstyrelsens webbplats:

<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/yrkesutbildning/arbetslivskommissioner>

Mer information

Arbetslivskommissionernas sekretariat, arbetslivskommissioner@oph.fi

Työelämätoimikunnat
Arbetslivskommissioner

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN